

Đoàn Thượng

Ngày xưa, dưới triều vua Huệ Tông nhà Lý, có một tướng tên là Đoàn Thượng quê làng Hồng Thị, huyện Đường Hào, tỉnh Hải Dương, có sức khỏe phi thường, xương cứng như đồng, da rắn tựa sắt, mỗi lần ra trận chỉ mang theo một thanh đao và một mình một ngựa có thể chống lại với hàng vạn quân địch, chưa hề một lần nào thua.

Đến khi Lý Chiêu Hoàng nhường ngôi nhà Lý lại cho Trần Thái Tông lên làm vua, Đoàn Thượng bèn chiếm lấy vùng mình ở, không chịu thần phục triều mới.

Quân sư Trần Thủ Độ sai sứ đến dụ hàng, Đoàn Thượng đuổi về, rồi tụ tập binh mã tự xưng là Đông Hải Vương, mưu đồ khôi phục cho nhà Lý. Trần Thủ Độ nhiều lần đem quân đi đánh nhưng không thắng nổi, bèn lập kế một mặt phái người đến thương thuyết giảng hòa, còn một mặt cho tướng Nguyễn Nộn bí mật mang quân đi vòng để thừa cơ đánh úp.

Đoàn Thượng không dè quỷ kế của đối phương nên chẳng đề phòng cẩn thận. Nguyễn Nộn kéo quân đánh bọc hậu, Trần Thủ Độ cầm đầu đại binh mã tấn công mặt tiền, hai đạo quân của nhà Trần đánh cả hai mặt, bao vây quân Đoàn Thượng vào giữa. Trong khi thấy quân mình bỏ chạy tứ tán, Đoàn Thượng quay ngựa xông vào tiền quân đối phương, chẳng dè một võ tướng nhà Trần theo sau lưng bất ngờ chém gần đứt lia đầu. Mặc dầu bị tử thương, Đoàn Thượng quay lại chống cự, tướng Trần hoảng sợ bỏ chạy. Đoàn Thượng tháo thắt lưng buộc vào cổ giữ cho đầu khỏi rơi rồi thực ngựa phóng về phía đông. Binh sĩ nhà Trần thấy khí thế dữ dội của Đoàn Thượng đều tránh dạt mở đường cho đi.

Chạy đến làng An Nhân, Đoàn Thượng thấy một ông cụ già khăn

áo chinh tề đứng một bên đường chấp tay vái mà rằng: "Chào tướng quân, Ngọc Hoàng thượng đế đã chọn tướng quân làm thần xứ này, ở trên đồi làng kia là đất của tướng quân, xin tướng quân nhận cho".

Đoàn Thượng gật đầu rồi đến nơi ông lão đã chỉ, xuống ngựa, nằm gối đầu lên thanh đao, rồi tắt thở. Mỗi đụn đất lên thi thể Đoàn Thượng làm thành một ngôi mộ.

Dân làng thấy thế bèn dựng đền vào nặn tượng để thờ. Về sau, đê bị vỡ, nước lụt cuốn trôi pho tượng đến giữa làng, dân lập thêm một đền thờ khác gần bờ sông Hồng.